

Act

Chapter 17

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

- 1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς
Wakipita na- ile- Amfipoli na- ile- Apolonia walifika kuelekea-
[G1353](#) [G1161](#) [G3588](#) [G0295](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0624](#) [G2064](#) [G1519](#)
- Θεσσαλονίκη, ὅπου ἦν συναγωγή τῶν Ἰουδαίων.
Thesalonike ambapo- kulikuwa sinagogi la- Wayahudi
[G2332](#) [G3699](#) [G1510](#) [G4864](#) [G3588](#) [G2453](#)

Wakasafiri kupitia Amfipoli na Apolonia wakafika Thesalonike, ambako kulikuwa na sinagogi la Wayahudi.

- 2 κατὰ δὲ τὸ εἰθὸς τῷ Παύλῳ, εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ
kwa- na- ile- desturi kwa- Paulo aliingia kwao wao na- kwa-
[G2596](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1486](#) [G3588](#) [G3972](#) [G1525](#) [G4314](#) [G0846](#) [G2532](#) [G1909](#)
- σάββατα τρία, διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,
Sabato tatu alijadiliana nao kutoka- zile- Maandiko
[G4521](#) [G5140](#) [G1256](#) [G0846](#) [G0575](#) [G3588](#) [G1124](#)

Kama desturi yake, Paulo aliingia ndani ya sinagogi, na kwa muda wa Sabato tatu akawa anahojiana nao kutoka kwenye Maandiko,

- 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν, καὶ
akifungua na- akiweka-mbele kwamba- huyo- Kristo ilipasa kuteswa na-
[G1272](#) [G2532](#) [G3908](#) [G3754](#) [G3588](#) [G5547](#) [G1163](#) [G3958](#) [G2532](#)
- ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός ὁ
kufufuka kutoka- wafu na- kwamba- huyu ni- huyo- Kristo huyo-
[G0450](#) [G1537](#) [G3498](#) [G2532](#) [G3754](#) [G3778](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5547](#) [G3588](#)
- Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
Yesu ambaye- mimi ninatangaza kwenu
[G2424](#) [G3739](#) [G1473](#) [G2605](#) [G4771](#)

akidhihirisha wazi na kuthibitisha kwamba ilikuwa lazima Kristo ateswe na afufuke kutoka kwa wafu. Akasema, "Huyu Yesu ninayewaambia habari zake, ndiye Kristo."

- 4 καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ
na- baadhi kutoka- wao walishawishiwa na- walijiunga na- Paulo
[G2532](#) [G5100](#) [G1537](#) [G0846](#) [G3982](#) [G2532](#) [G4345](#) [G3588](#) [G3972](#)
- καὶ τῷ Σιλᾷ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων, πλήθος πολὺ, γυναικῶν τε
na- na- Sila wa- na-pia wamchao Wagiriki kundi kubwa wanawake na-pia
[G2532](#) [G3588](#) [G4609](#) [G3588](#) [G5037](#) [G4576](#) [G1672](#) [G4128](#) [G4183](#) [G1135](#) [G5037](#)
- τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.
wa- wa-kwanza si- wachache
[G3588](#) [G4413](#) [G3756](#) [G3641](#)

Baadhi ya Wayahudi wakasadiki, wakaungana na Paulo na Sila, wakiwepo idadi kubwa ya Wayunani waliomcha Mungu na wanawake wengi mashuhuri.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων
 Wakiwa-na-wivu na- wale- Wayahudi na- wakichukua wa- soko
[G2206](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2453](#) [G2532](#) [G4355](#) [G3588](#) [G0060](#)

ἄνδρας τινὰς πονηροῦς, καὶ ὄχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν; καὶ
 wanaume baadhi waonu na- wakikuza-umati walitia-vurugu ule- mji na-
[G0435](#) [G5100](#) [G4190](#) [G2532](#) [G3792](#) [G2350](#) [G3588](#) [G4172](#) [G2532](#)

ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοῦς προαγαγεῖν εἰς τὸν
 wakishambulia ile- nyumba ya-Yasoni walitafuta wao kuwaleta kwa- lile-
[G2186](#) [G3588](#) [G3614](#) [G2394](#) [G2212](#) [G0846](#) [G4254](#) [G1519](#) [G3588](#)

δῆμον.
 kusanyiko
[G1218](#)

Lakini Wayahudi ambao hawakuwa wameamini wakawa na wivu, wakawakodi watu waonu kutoka sokoni, wakakutanisha umati wa watu, wakaanzisha ghasia mjini. Wakaenda mbio nyumbani kwa Yasoni wakiwatafuta Paulo na Sila ili kuwaleta nje penye ule umati wa watu.

6 μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοῦς, ἔσυρον Ἰάσωνα καὶ τινὰς ἀδελφούς ἐπὶ
 si- wakiwarata lakini- wao walimburuta Yasoni na- baadhi ndugu kwa-
[G3361](#) [G2147](#) [G1161](#) [G0846](#) [G4951](#) [G2394](#) [G2532](#) [G5100](#) [G0080](#) [G1909](#)

τοὺς πολιτάρχας, βῶντες ὅτι, Οἱ τὴν οἰκουμένην
 wale- watawala-wa-mji wakipiga-kelele kwamba- Wale- ile- dunia
[G3588](#) [G4173](#) [G0994](#) [G3754](#) [G3588](#) [G3588](#) [G3625](#)

ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,
 walioisumbua hawa na- hapa wako
[G0387](#) [G3778](#) [G2532](#) [G1759](#) [G3918](#)

Lakini walipowakosa wakamburuta Yasoni na ndugu wengine mbele ya maafisa wa mji, wakipiga kelele: "Watu hawa ni wale walioupindua ulimwengu wamekuja huku,

7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων; καὶ οὗτοι πάντες, ἀπέναντι τῶν δογμάτων
 ambao- amewarokea Yasoni na- hawa wote dhidi-ya yale- amri
[G3739](#) [G5264](#) [G2394](#) [G2532](#) [G3778](#) [G3956](#) [G0561](#) [G3588](#) [G1378](#)

Καίσαρος πράσσουσι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι: Ἰησοῦν.
 ya-Kaisari wanafanya mfalme mwingine wakisema kuwepo Yesu
[G2541](#) [G4238](#) [G0935](#) [G2087](#) [G3004](#) [G1510](#) [G2424](#)

naye Yasoni amewakaribisha nyumbani mwake. Hawa wote wanaasi amri za Kaisari wakisema yuko mfalme mwingine aitwaye Yesu."

8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον, καὶ τοὺς πολιτάρχας, ἀκούοντας ταῦτα.
 walisumbua na- lile- kundi na- wale- watawala-wa-mji wakisikia hayo
[G5015](#) [G1161](#) [G3588](#) [G3793](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4173](#) [G0191](#) [G3778](#)

Waliposikia haya, ule umati wa watu na maafisa wa mji wakaongeza ghasia.

9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος, καὶ τῶν λοιπῶν
 na- wakirokea ile- dhamana kutoka- huyo- Yasoni na- wale- wengine
[G2532](#) [G2983](#) [G3588](#) [G2425](#) [G3844](#) [G3588](#) [G2394](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3062](#)

ἀπέλυσαν αὐτούς.
 waliwaachilia wao
[G0630](#) [G0846](#)

Nao baada ya kuchukua dhamana kwa ajili ya Yasoni na wenzake wakawaacha waende zao.

10 Οί δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον
 Wale- na- ndugu mara-moja kupitia- usiku walimtuma huyo- na-ria Paulo
[G3588](#) [G1161](#) [G0080](#) [G2112](#) [G1223](#) [G3571](#) [G1599](#) [G3588](#) [G5037](#) [G3972](#)

καὶ τὸν Σιλᾶν εἰς Βέροια; οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν
 na- huyo- Sila kuelekea- Berea ambao- wakifika ndani-ya ile-
[G2532](#) [G3588](#) [G4609](#) [G1519](#) [G0960](#) [G3748](#) [G3854](#) [G1519](#) [G3588](#)

συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν.
 sinagogi la- Wayahudi waliingia
[G4864](#) [G3588](#) [G2453](#) [G0549](#)

Usiku ule ule, wale ndugu walioamini wakawapeleka Paulo na Sila waende zao Beroya. Walipowasili huko wakaenda kwenye sinagogi la Wayahudi.

11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες
 hawa lakini- walikuwa wenye-heshima-zaidi kuliko- wale-katika Thesalonike ambao-
[G3778](#) [G1161](#) [G1510](#) [G2104](#) [G3588](#) [G1722](#) [G2332](#) [G3748](#)

ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν, ἀνακρίνοντες
 walilipokea lile- neno kwa- wote shauku ile- kila- siku wakiyachunguza
[G1209](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3326](#) [G3956](#) [G4288](#) [G3588](#) [G2596](#) [G2250](#) [G0350](#)

τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως.
 yale- Maandiko kama- ni hayo hivyo
[G3588](#) [G1124](#) [G1487](#) [G2192](#) [G3778](#) [G3779](#)

Hawa Waberoya walikuwa waungwana zaidi kuliko wale wa Thesalonike, kwa kuwa waliupokea ule ujumbe kwa shauku kubwa na kuyachunguza Maandiko kila siku ili kuona kama yale Paulo aliyosema yalikuwa kweli.

12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων
 wengi kwa-kweli- basi- kutoka- wao waliamini na- wa- Wagiriki
[G4183](#) [G3303](#) [G3767](#) [G1537](#) [G0846](#) [G4100](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1674](#)

γυναικῶν τῶν εὐσηχημόνων, καὶ ἀνδρῶν, οὐκ ὀλίγοι.
 wanawake wa- wenye-heshima na- wanaume si- wachache
[G1135](#) [G3588](#) [G2158](#) [G2532](#) [G0435](#) [G3756](#) [G3641](#)

Wayahudi wengi wakaamini pamoja na wanawake na wanaume wa Kiyunani wa tabaka la juu.

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι
 Wakati- lakini- walijua wale- kutoka- ile- Thesalonike Wayahudi kwamba-
[G5613](#) [G1161](#) [G1097](#) [G3588](#) [G0575](#) [G3588](#) [G2332](#) [G2453](#) [G3754](#)

καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ
 na- katika- ile- Berea lilihubiriwa na- huyo- Paulo lile- neno la-
[G2532](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0960](#) [G2605](#) [G5259](#) [G3588](#) [G3972](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3588](#)

Θεοῦ, ἦλθον κάκεῖ, σαλεύοντες καὶ ταρασσόντες τοὺς ὄχλους.
 Mungu walikuja na-huko-ria wakitikisa na- wakisumbua yale- makundi
[G2316](#) [G2064](#) [G2546](#) [G4531](#) [G2532](#) [G5015](#) [G3588](#) [G3793](#)

Lakini wale Wayahudi wa Thesalonike waliposikia kuwa Paulo anahubiri neno la Mungu huko Beroya, wakaenda huko ili kuwashawishi watu na kuwachochea.

- 14 εὐθέως δὲ τότε, τὸν Παῦλον ἔξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοί, πορεύεσθαι
 mara-moja na- ndiro huyo- Paulo walimtuma wale- ndugu kwenda
[G2112](#) [G1161](#) [G5119](#) [G3588](#) [G3972](#) [G1821](#) [G3588](#) [G0080](#) [G4198](#)
- ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν; ὑπέμεινάν τε ὃ τε Σιλᾶς καὶ ὁ
 hadi- kwa- ile- bahari walibaki na-ria huyo- na-ria Sila na- huyo-
[G2193](#) [G1909](#) [G3588](#) [G2281](#) [G5278](#) [G5037](#) [G3588](#) [G5037](#) [G4609](#) [G2532](#) [G3588](#)
- Τιμόθεος ἐκεῖ.
 Timotheo huko
[G5095](#) [G1563](#)

Mara hiyo, wale ndugu wakamsafirisha Paulo hadi pwani, lakini Sila na Timotheo wakabaki Beroya.

- 15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν; καὶ λαβόντες
 wale- na- wakimwongoza huyo- Paulo walimleta hadi- Athene na- wakipokea
[G3588](#) [G1161](#) [G2525](#) [G3588](#) [G3972](#) [G0071](#) [G2193](#) [G0116](#) [G2532](#) [G2983](#)
- ἐντολὴν πρὸς τὸν Σιλᾶν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα
 amri kwa- huyo- Sila na- huyo- Timotheo ili- haraka- iwezekanavyo
[G1785](#) [G4314](#) [G3588](#) [G4609](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5095](#) [G2443](#) [G5613](#) [G5033](#)
- ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν, ἐξήρισαν.
 waje kwake yeye waliondoka
[G2064](#) [G4314](#) [G0846](#) [G1826](#)

Wale waliomsindikiza Paulo wakaenda naye mpaka Athene, kisha wakarudi Beroya wakiwa na maagizo kutoka kwa Paulo kuhusu Sila na Timotheo kwamba wamfuate upesi iwezekanavyo.

- 16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις, ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο
 Katika- na- ile- Athene akiwasubiri wao huyo- Paulo ilisumbuka
[G1722](#) [G1161](#) [G3588](#) [G0116](#) [G1551](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3972](#) [G3947](#)
- τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν.
 ile- roho yake ndani-ya yeye akiona imejaa-sanamu ukiwa ule- mji
[G3588](#) [G4151](#) [G0846](#) [G1722](#) [G0846](#) [G2334](#) [G2712](#) [G1510](#) [G3588](#) [G4172](#)

Paulo alipokuwa akiwasubiri huko Athene, alisumbuka sana moyoni mwake kuona vile mji huo ulivyojaa sanamu.

- 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς
 alijadiliana kwa-kweli- basi- katika- ile- sinagogi na- Wayahudi na- na-
[G1256](#) [G3303](#) [G3767](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4864](#) [G3588](#) [G2453](#) [G2532](#) [G3588](#)
- σεβομένους, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς
 wamchao na- katika- ile- soko kila- kila- siku na- wale-
[G4576](#) [G2532](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0058](#) [G2596](#) [G3956](#) [G2250](#) [G4314](#) [G3588](#)
- παρατυγχάνοντας.
 waliokutana-naye
[G3909](#)

Hivyo akahojiana kwenye sinagogi na Wayahudi pamoja na Wayunani waliomcha Mungu, na pia sokoni kila siku na watu alioapatana nao huko.

- 18 τινές δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων καὶ Στοικῶν, φιλοσόφων, συνέβαλλον
 baadhi na- na- wa- Waepikureo na- Wastoiko wanafalsafa walijadiliana-naye
[G5100](#) [G1161](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1946](#) [G2532](#) [G4770](#) [G5386](#) [G4820](#)
- αὐτῶ. καί τινες ἔλεγον, τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος
 yeye na- baadhi walisema Nini- labda- angetaka huyu- mzungumzaji-bure huyu
[G0846](#) [G2532](#) [G5100](#) [G3004](#) [G5101](#) [G0302](#) [G2309](#) [G3588](#) [G4691](#) [G3778](#)
- λέγειν? οἱ δέ, Ἐένων δαιμονίων. δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι
 kusema wale- lakini- Wa-geni miungu anaonekana mhubiri kuwa kwa-sababu-
[G3004](#) [G3588](#) [G1161](#) [G3581](#) [G1140](#) [G1380](#) [G2604](#) [G1510](#) [G3754](#)
- τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.
 huyo- Yesu na- ile- ufufuo alihubiri
[G3588](#) [G2424](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0386](#) [G2097](#)

Kisha baadhi ya Waepikureo na Wastoiko wenye falsafa wakakutana naye. Baadhi yao wakasema, “Je, huyu mprayukaji anajaribu kusema nini?” Wengine wakasema, “Inaonekana anasema habari za miungu ya kigeni.” Walisema haya kwa sababu Paulo alikuwa anahubiri habari njema kuhusu Yesu na ufufuo wa wafu.

- 19 ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες,
 wakimshika na-pia yeye kwa- ule- Areo Pago walimleta wakisema
[G1949](#) [G5037](#) [G0846](#) [G1909](#) [G3588](#) [G0697](#) [G0697](#) [G0071](#) [G3004](#)
- Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἢ καινὴ αὕτη, ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη, διδαχὴ?
 Tunaweza kujua nini- hii- mpya hii ile- na- wewe inayosemwa mafundisho
[G1410](#) [G1097](#) [G5101](#) [G3588](#) [G2537](#) [G3778](#) [G3588](#) [G5259](#) [G4771](#) [G2980](#) [G1322](#)

Hivyo wakamchukua na kumleta kwenye mkutano wa Areopago, walikomwambia, “Je, tunaweza kujua mafundisho haya mapya unayofundisha ni nini?”

- 20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν. βουλόμεθα οὖν
 za-kigeni kwa-maana- baadhi unaleta kwa- yale- masikio yetu tunataka basi-
[G3579](#) [G1063](#) [G5100](#) [G1533](#) [G1519](#) [G3588](#) [G0189](#) [G1473](#) [G1014](#) [G3767](#)
- γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι.
 kujua nini- yanataka hayo kuwa
[G1097](#) [G5101](#) [G2309](#) [G3778](#) [G1510](#)

Wewe unaleta mambo mapya masikioni mwetu, hivyo tungetaka kujua maana yake ni nini.”

- 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι, εἰς οὐδὲν ἕτερον
 Waathene na- wote na- wale- wakaao wageni kwa- hakuna-kitu kingine
[G0117](#) [G1161](#) [G3956](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1927](#) [G3581](#) [G1519](#) [G3762](#) [G2087](#)
- ἠυκαίρουν, ἢ λέγειν τι, ἢ ἀκούειν τι καινότερον.
 walitumia-wakati isipokuwa- kusema kitu au- kusikia kitu kipya-zaidi
[G2119](#) [G2228](#) [G3004](#) [G5100](#) [G2228](#) [G0191](#) [G5100](#) [G2537](#)

(Waathene na wageni wote walioishi humo hawakutumia muda wao kufanya chochote kingine isipokuwa kueleza au kusikia mambo mapya).

- 22 Σταθεῖς δὲ [ὁ] Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἔφη,
 Akisimama na- huyo- Paulo katikati-ya katikati ya- Areo Pago alisema
[G2476](#) [G1161](#) [G3588](#) [G3972](#) [G1722](#) [G3319](#) [G3588](#) [G0697](#) [G0697](#) [G5346](#)
- Ἄνδρες, Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὥς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς, θεωρῶ;
 Wanaume Waathene katika- yote kama- wenye-dini-sana ninyi ninaona
[G0435](#) [G0117](#) [G2596](#) [G3956](#) [G5613](#) [G1174](#) [G4771](#) [G2334](#)

Ndipo Paulo akasimama katikati ya Areopago akasema, “Enyi watu wa Athene! Ninaona kwamba katika kila jambo ninyi ni watu wa dini sana.

23	διερχόμενος kupita G1330	γὰρ kwa-maana- G1063	καὶ na- G2532	ἀναθεωρῶν kutazama G0333	τὰ yale- G3588	σεβάσματα vitu-vya-kuabudiwa G4574	ὑμῶν, yenu G4771	εὔρον nilipata G2147
	καὶ na- G2532	βωμὸν madhabahu G1041	ἐν ambayo- G1722	ᾧ juu-yake G3739	ἐπεγέγραπτο, imeandikwa G1924	ΑΓΝΩΣΤΩ KWA-ASIYEJULIKANA G0057	ΘΕΩ. MUNGU G2316	ὃ hiyo- G3739
	οὖν basi- G3767	ἀγνοοῦντες msioijua G0050	εὐσεβεῖτε, mnaiabudu G2151	τοῦτο hiyo G3778	ἐγὼ mimi G1473	καταγγέλλω ninatangaza G2605	ὑμῖν. kwenu G4771	

Kwa kuwa nilipokuwa nikitembea mjini na kuangalia kwa bidii vitu vyenu vya kuabudiwa, niliona huko madhabahu moja iliyoandikwa: Kwa Mungu Asiyejulikana. Basi sasa kile ambacho mmekuwa mkikiabudu kama kisichojulikana, ndicho ninachowahubiria.

24	ὁ Huyo- G3588	Θεὸς Mungu G2316	ὁ aliye- G3588	ποιήσας aliyeumba G4160	τὸν ulimwengu G3588	κόσμον ulimwengu G2889	καὶ na- G2532	πάντα vyote G3956	τὰ vile- G3588	ἐν ndani-ya G1722
	αὐτῷ, huo G0846	οὗτος huyu G3778	οὐρανοῦ mbingu G3772	καὶ na- G2532	γῆς nchi G1093	ὑπάρχων akiwa G5225	Κύριος, Bwana G2962	οὐκ si- G3756	ἐν katika- G1722	
	χειροποιήτοις vilivyotengenezwa-kwa-mikono G5499		ναοῖς mahekalu G3485	κατοικεῖ, anakaa G2730						

“Mungu aliyeumba dunia na vyote vilivyomo ndani yake, yeye ndiye Bwana wa mbingu na nchi, hakai katika mahekalu yaliyojengwa kwa mikono ya wanadamu.

25	οὐδὲ wala- G3761	ὑπὸ na- G5259	χειρῶν mikono G5495	ἀνθρωπίνων ya-binadamu G0442	θεραπεύεται, anahudumiwi G2323	προσδεόμενός akihitaji G4326	τινος, kitu G5100	αὐτὸς yeye-mwenyewe G0846
	διδοῦς akitoa G1325	πᾶσι kwa-wote G3956	ζῶην uhai G2222	καὶ na- G2532	πνοήν, pumzi G4157	καὶ na- G2532	τὰ yale- G3588	πάντα; yote G3956

Wala hatumikiwi na mikono ya wanadamu kana kwamba anahitaji chochote, kwa sababu yeye mwenyewe ndiye awapaye watu wote uhai na pumzi na vitu vyote.

26	ἐποίησέν aliiumba G4160	τε na-ria G5037	ἐξ kutoka- G1537	ἐνὸς mmoja G1520	πᾶν kila- G3956	ἔθνος taifa G1484	ἀνθρώπων, la-wanadamu G0444	κατοικεῖν kukaa G2730	ἐπὶ juu-ya G1909
	παντὸς uso-wote G3956	προσώπου uso G4383	τῆς wa- G3588	γῆς, nchi G1093	ὀρίσας akiamua G3724	προστεταγμένους zilizopangwa G4367	καιροῦς nyakati G2540	καὶ na- G2532	τὰς zile- G3588
	ὀροθεσίας mipaka G3734	τῆς ya- G3588	κατοικίας makazi G2733	αὐτῶν, yao G0846					

Kutoka kwa mtu mmoja, yeye aliumba mataifa yote ya wanadamu ili waikalie dunia yote, naye akaweka nyakati za kuishi.

27 ζητεῖν τὸν Θεὸν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν, καὶ
 kumtafuta huyo- Mungu kama- labda- na-kweli wangempapasa yeye na-
[G2212](#) [G3588](#) [G2316](#) [G1487](#) [G0687](#) [G1065](#) [G5584](#) [G0846](#) [G2532](#)
 εὔροιεν. καὶ γε, οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν
 wangempata na- na-kweli si- mbali kutoka- kila-mmoja kila-mmoja wetu
[G2147](#) [G2532](#) [G1065](#) [G3756](#) [G3112](#) [G0575](#) [G1520](#) [G1538](#) [G1473](#)
 ὑπάρχοντα.
 akiwa
[G5225](#)

Mungu alifanya hivyo ili wanadamu wamtafute na huenda wakamfikia ingawa kwa kupapasapapasa ijakokuwa kwa kweli hakai mbali na kila mmoja wetu.

28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν; ὡς καὶ
 ndani-ya yeye kwa-maana- tunaishi na- tunasogea na- tupo kama- na-
[G1722](#) [G0846](#) [G1063](#) [G2198](#) [G2532](#) [G2795](#) [G2532](#) [G1510](#) [G5613](#) [G2532](#)
 τινες τῶν καθ' ἑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν, Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.
 baadhi ya- kati-ya ninyi washairi wamesema Wa- kwa-maana- na- uzao tupo
[G5100](#) [G3588](#) [G2596](#) [G4771](#) [G4163](#) [G2046](#) [G3588](#) [G1063](#) [G2532](#) [G1085](#) [G1510](#)

'Kwa kuwa katika yeye tunaishi, tunatembea na kuwa na uzima wetu.' Kama baadhi ya watunga mashairi wenu walivyosema, 'Sisi ni watoto wake.'

29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ, ἢ
 uzao basi- tukiwa wa- Mungu si- tunapaswa kudhani kwa-dhahabu au-
[G1085](#) [G3767](#) [G5225](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3756](#) [G3784](#) [G3543](#) [G5557](#) [G2228](#)
 ἀργύρῳ, ἢ λίθῳ, χαράγματι, τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου,
 kwa-fedha au- kwa-jiwe sanamu-iliyochongwa ustadi na- mawazo ya-mwanadamu
[G0696](#) [G2228](#) [G3037](#) [G5480](#) [G5078](#) [G2532](#) [G1761](#) [G0444](#)
 τὸ Θεῖον εἶναι ὅμοιον.
 ule- Uungu kuwa unafanana
[G3588](#) [G2304](#) [G1510](#) [G3664](#)

"Kwa kuwa sisi ni watoto wa Mungu, haitupasi kudhani kuwa uungu ni kama sanamu ya dhahabu au ya fedha au ya jiwe, mfano uliotengenezwa kwa ubunifu na ustadi wa mwanadamu.

30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδῶν ὁ Θεὸς, τὰ νῦν
 zile- kwa-kweli- basi- nyakati za- ujinga akizipuza huyo- Mungu yale- sasa
[G3588](#) [G3303](#) [G3767](#) [G5550](#) [G3588](#) [G0052](#) [G5237](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3588](#) [G3568](#)
 παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν,
 anaamuru wale- wanadamu wote kila-mahali kutubu
[G3853](#) [G3588](#) [G0444](#) [G3956](#) [G3837](#) [G3340](#)

Zamani wakati wa ujinga, Mungu alijifanya kama haoni, lakini sasa anawaamuru watu wote kila mahali watubu.

31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔμελλεν κρίνειν τὴν
 kwa-sababu- ameweka siku ambayo- ndani-ya atahukumu kuhukumu ile-
[G2530](#) [G2476](#) [G2250](#) [G1722](#) [G3739](#) [G3195](#) [G2919](#) [G3588](#)
 οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν, πίστιν παρασχῶν
 dunia kwa- haki kwa- mtu ambaye- aliamua imani akitoa
[G3625](#) [G1722](#) [G1343](#) [G1722](#) [G0435](#) [G3739](#) [G3724](#) [G4102](#) [G3930](#)
 πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
 kwa-wote akimfufua yeye kutoka- wafu
[G3956](#) [G0450](#) [G0846](#) [G1537](#) [G3498](#)

| Kwa kuwa ameweka siku ambayo atauhukumu ulimwengu kwa haki akimtumia mtu aliyemchagua. Amewahakikishia watu wote mambo haya kwa kumfufua Kristo kutoka kwa wafu.”

32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ
wakisikia lakini- ufufuo wa-wafu wengine- kwa-kweli- walidhihaki wengine-
[G0191](#) [G1161](#) [G0386](#) [G3498](#) [G3588](#) [G3303](#) [G5512](#) [G3588](#)

δὲ εἶπαν, Ἄκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.
lakini- walisema Tutakusikia wewe kuhusu- hilo na- tena
[G1161](#) [G3004](#) [G0191](#) [G4771](#) [G4012](#) [G3778](#) [G2532](#) [G3825](#)

| Waliposikia habari za ufufuo wa wafu, baadhi yao wakadhihaki, lakini wengine wakasema, “Tunataka kukusikia tena ukizungumza juu ya jambo hili.”

33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.
hivyo huyo- Paulo alitoka kutoka- katikati-ya wao
[G3779](#) [G3588](#) [G3972](#) [G1831](#) [G1537](#) [G3319](#) [G0846](#)

| Kwa hiyo Paulo akaondoka katikati yao.

34 τινὲς δὲ ἄνδρες, κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν, ἐν οἷς
baadhi lakini- wanaume wakijiunga-naye yeye walamini miongoni-mwa ambao-
[G5100](#) [G1161](#) [G0435](#) [G2853](#) [G0846](#) [G4100](#) [G1722](#) [G3739](#)

καὶ Διονύσιος ὁ Ἄρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι
na- Dionisio yule- Mwareopago na- mwanamke jina-lake Damari na- wengine
[G2532](#) [G1354](#) [G3588](#) [G0698](#) [G2532](#) [G1135](#) [G3686](#) [G1152](#) [G2532](#) [G2087](#)

σὺν αὐτοῖς.
pamoja-na wao
[G4862](#) [G0846](#)

| Lakini baadhi yao wakaungana naye wakaamini. Kati yao alikuwepo Dionisio, Mwareopago na mwanamke mmoja aliyetwa Damari na wengine wengi.